Ponovno je javni prostor zahvatila panika jer, kako kažu, bilježimo povećanje cijena koje bi mogle eskalirati i tako nas vratiti u vrijeme nacionalne države. Tako smo dobili još jednu priču na koji će svi zaboravit, uključivo kolege ekonomiste, kad se susretnemo s pravim problemom – deflacijom.

U nacionalnoj državi ekspanzivna politika centralne banke je bila nužnost. Ekspanzivna monetarna i, temeljem nje, kreditna politika odlučno su utjecale na gospodarsku aktivnost. Samuelson je govorio o inflaciji kao malariji jer je znao ako se zaustave cijene da će gospodarska aktivnost usporit što znači, u slijedećem koraku, recesiju pa depresiju. Održavanje gospodarske aktivnosti i države blagostanja bilo je moguće jedino i samo uz pomoć ekspanzivne monetarne i kreditne politike.

U tržišnoj državi nema granica, za članice EU nema carina, pa konkurentnije zemlje svakim povećanjem cijena dodatno dinamiziraju gospodarski razvoj, dok manje razvijene zemlje, kao što je to Lijepa Naša, zbog nedovoljne konkurentnosti smanjuju gospodarsku aktivnost. Tako, nezamislivo u nacionalnoj državi, u vrijeme obilja novca i kredita (što upravo svjedočimo) gospodarstva nerazvijenih zemalja zapravo smanjuju poslovnu aktivnost što je vidljivo rastom deficita na računu robne razmjene s inozemstvom. Niske kamatne stope i višak likvidnosti omogućuju dodatno zaduživanje manje razvijenih zemalja dok se cijene na globalnom tržištu ne stabiliziraju. Tada dolaze deflacijski procesi koji dodatno eutanaziraju nekonkurentna poduzeća, što, sa svoje strane, pokreće migracijske valove koji pojačavaju prisutne političke migracije. To je proces integracije nacionalnih u globalno gospodarstvo. Navedeno je problem manje razvijenih zemalja. Prisutno povećanje cijena samo je refleks na prisutne poremećaje u procesu globalizacije.

Rast međunarodne razmjene roba i usluga veći je od rasta globalnog BDP-a što znači da se proces globalizacije učinkovito provodi. Kad uspori rast međunarodne razmjene, kao što je to slučaj zbog pandemije koronavriusa, svjedočimo nasilnom prekidanju veza na relaciji kupaca i dobavljača. Naprosto dobavljači zbog otežanog transporta nisu u mogućnosti isporučiti robu ili usluge po prijašnjim cijenama. Da je tome tako dovoljno je pogledati kretanje cijena vodnog, posebno pomorskog, transporta koje su se povećala za desetak puta. Međutim, to će prestati jer bi u protivnom došao u pitanje proces globalizacije i povrat nacionalnim državama. To se naprosto ne može, kapital odnos kaže – neće, dogoditi. Prema tome, mala i nerazvijena zemlja kao što je to Lijepa Naša ima probleme kad je inflacija i deflacija. Pitanje svih pitanja je konkurentnost. Sve je ostalo priča.